

SAKSBEHANDLER
Jostein Gundersen

VÅR DATO
21.06.2021

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
21/03746-1

DERES REF.

DERES DATO

Se mottakerliste

Arkeologiske registreringer og kostnadsdekning ved nydyrkingstiltak

Omfang av nydyrking i Norge har de siste årene vært mellom 21 000 og 28 000 dekar årlig (kilde: KOSTRA). I 2020 ble det godkjent i alt 1 114 nydyrkingstiltak. Gjennomsnittlig nydyrket areal var ca 19 dekar, men med en del variasjon fra fylke til fylke.

Riksantikvaren vil med dette minne om hvilke regler som gjelder for arkeologiske registreringer og kostnadsdekning ved nydyrkingstiltak.

Det er kommunene som godkjenner nydyrking. Før vedtak treffes skal regional kulturminnemyndighet og/eller Sametinget gis anledning til å uttale seg, jf. Forskrift om nydyrking § 9 annet ledd (FOR-1997-05-02-423 <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-05-02-423>) (heretter *nydyrkingsforskriften*). Anledningen til å uttale seg gjelder uavhengig av størrelsen på nydyrkingstiltaket.

Ved behov kan kulturminnemyndigheten stille krav om en arkeologisk registrering før endelig uttalelse kan gis.

Undersøkelsesplikt og kostnadsdekning ved større private nydyrkingstiltak

Rundskriv T-2/99 (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-299-nydyrkingstiltak/id108416/>) (heretter *rundskrivet*) omhandler viktige regler for forholdet mellom oppfylging av undersøkelsesplikten i medhold av kulturminneloven § 9 og nydyrkingstiltak.

Mindre, og større, private tiltak

Undersøkelsesplikten i medhold av kulturminneloven § 9 inntreffer for tiltak som er å anse som større private, eller offentlige, tiltak. I rundskrivet slås det fast at nydyrkingstiltak som utgjør 15 dekar eller mer over en periode på 5 år, er et større privat tiltak.

Saksbehandlingstid

I henhold til nydyrkingsforskriften § 9 tredje ledd skal kulturminnemyndigheten gis en frist på minst en måned for å uttale seg til søknader om nydyrking, uavhengig av nydyrkingstiltakets størrelse.

Når det gjelder *mindre private* nydyrkingstiltak (under 15 dekar /5 år), må kulturminnemyndigheten uttale seg innen denne fristen.

Når det gjelder *større private* nydyrkingstiltak (over 15 dekar/5 år), er disse også omfattet av undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9 og denne bestemmelsens frist for uttale på 3+1-måneder. Kulturminnemyndigheten bør likevel etterstrebe å overholde nydyrkingsforskriftens frist på en måned også når det gjelder større private nydyrkingstiltak. Dersom kulturminnemyndigheten ikke kan avgi uttalelse innen fristen i nydyrkingsforskriften, bør kommunen varsles om dette. Samtidig bør kulturminnemyndigheten angi når svar kan ventes innenfor fristene som følger av kulturminneloven § 9.

Kommunen kan velge å sluttbehandle en søknad om nydyrking selv om det ikke foreligger en endelig uttalelse fra kulturminnemyndigheten innen fristen i nydyrkingsforskriften. Dersom tiltaket omfattes av undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9 (større privat/over 15 dekar/5 år) skal kommunen i utgangspunktet opplyse tiltakshaver om dette. I slike tilfeller skal kulturminnemyndigheten gi tilbakemelding om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner eller ikke til både tiltakshaver og kommunen, innen de frister som gjelder for undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9.

Kostnadsdekning ved større private tiltak

Når det gjelder kostnader som kan pålegges tiltakshaver ved arkeologiske registreringer i forbindelse med større, private nydyrkingstiltak, er dette særlig fastsatt i rundskrivet. Kulturminnemyndigheten kan maksimalt benytte en timesats på kr 500,- (1999-kroner). Timeprisen skal justeres årlig i takt med konsumprisindeksen, og utgjør i 2021 kr 782,-.

I større, private nydyrkingssaker skal timesatsen dekke alle utgifter kulturminnemyndigheten har, inkludert reise- og oppholdsutgifter, utgifter til utstyr, prøvetaking og eventuell maskinbruk, samt for- og etterarbeider.

Rundskrivet slår fast at timesatsen beregnes for antall timer i felt pr nydyrkingssområde som blir undersøkt. Riksantikvaren legger til grunn at feltarbeidet også omfatter nødvendig reisetid til/fra felt.

Rundskrivet legger til grunn at befaringer/registreringer i forbindelse med nydyrkingstiltak normalt skal kunne gjennomføres på en dag. I de tilfeller det er behov for undersøkelser med en varighet ut over dette, bør dette begrunnes særskilt overfor tiltakshaver.

Kostnadsdekning ved mindre private nydyrkingstiltak

Ved mindre private nydyrkingstiltak skal kulturminnemyndigheten selv dekke kostnadene til arkeologiske registreringer som er nødvendige for å uttale seg til søknaden om nydyrking. Dersom det gjøres funn av ikke kjente automatisk fredete kulturminner ved registreringen, kan kulturminnemyndigheten søke Riksantikvaren om å få dekket registreringskostnadene etter de reglene som gjelder for mindre private tiltak.

I slike saker kan kulturminnemyndigheten benytte timesatser og kostnadsberegning i tråd med *Retningslinjer for gjennomføring av undersøkelsesplikten og budsjettering av arkeologiske registreringer i henhold til kulturminneloven § 9, jf. § 10.*

Vennlig hilsen

Isa Trøim
seksjonsleder

Jostein Gundersen

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Landbruks- og matdepartementet, Postboks 8007 Dep, 0030 OSLO/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Agder fylkeskommune		Postboks 788 Stoa	4809 ARENDAL
Byantikvaren - Oslo		Postboks 2094 Grünerløkka	0505 OSLO
Innlandet fylkeskommune		Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325 HAMAR
Møre og Romsdal fylkeskommune		Fylkeshuset, Postboks 2500	6404 MOLDE
Nordland fylkeskommune		Postboks 1485 Fylkeshuset	8048 BODØ
Rogaland fylkeskommune		Postboks 130 sentrum	4001 STAVANGER
Sametinget - Sámediggi		Ávjovárgeaidnu 50	9730 KARASJOK/Kárášjohka
Troms og Finnmark fylkeskommune - Romssa ja Finnmarkku fylkkagjelda		Postboks 701 Fylkeshuset	9800 VADSØ
Trøndelag fylkeskommune		Fylkets hus, Postboks 2560	7735 STEINKJER
Vestfold og Telemark fylkeskommune		Postboks 2844	3702 SKIEN
Vestland fylkeskommune		Postboks 7900	5020 BERGEN
Viken fylkeskommune		Postboks 1200 Sentrum	0107 OSLO